

Nøvn

Minningarorð um vinmannin Herman K. Petersen 07.03.1939-01.10.2012

Havi sóknast eftir honum í heyst, vit høvdu samband av og á - alt lívið. Og so frættist tað, at Herman bráðliga var farin. So harmiligt. Og hvat nú - ?

Jú, uttan orð ert tú í hug-anum aftur í tí størru stovuni í Klaksvíkar gamla skúla í 1945. Fyrsti skúladagur (18. aug.). Spentur. Tesk og smæðin barnabros. Kríggið var endað. Ein egin angi av nýferniseraðum gólvi og borðum við blekkglasi í miðjuni. Skróvan av taskum og bókum (sum gingu í arv mann eftir mann).

Við síðuni av mær situr ein jarphærdur drongur, 6 ár og næstyngstur í klassanum (eg sjálvur, eitt hálv ár yngri, hevði ikki fyllt seks). Og saman sótu vit øll tey 9 árinu lið um lið, inntil Herman gavst eftir millumskúlan og fór í snikkaralæru á Varpinum hjá p/f J. F. Kjølbro.

Og so í summarferiunum. Rokan og sterkur sjórámur av saltfiski á banjara og í eini ráligari krubbu, har ið raskir skúladreingir vóru ein kærkomin hjálp at landa heimkomin skip. Og har at forvinna sær nakrar krón-um. Eitt yðjandi liv um vág og vallir í serstakari bygd við vøkstri og framburði. Og so læknastríðið eisini – ein fossaflóð av hópisleysum og tápuligum maktarmonnum á ovastu rókum!

Klintran í homrum og kappingaherðindi. Dreingja-

kríggj á stríðsvølli millum Biskupsstøð og Varpið við talsterkar fylkingar av Stengadreingjum. Træskjöldur, svørð og lansur (Óli ofta fremstur við træknívi millum tenninar).

Minnist væl heimið á Biskupsstøð hjá Hans David (1905-1973) og Fanny (1908-2002). Og var ofta har. Eitt mentað heim. Tey vóru í bókaklubbanum "Fremad". Nógvar góðar bøkur (eisini Blæksprutten og Svikmøllen til jólar) – og sum eg eisini slapp at læna og lesa (bókasavnið í bygdini kom ikki fyrr enn fyrst í 50unum). Hans David, lærarin, sum hann vanligi var nevndur, var blíður, fyrikomandi og kønur í litteraturi og Fanny var ein málrættað, ágrýttin oddkvinna í húsmøðrafelaginum (sum synirnir "vinarliga" nevndu fyri: "húsmøðrafelagið" (!)). Teir vóru bara tveir brøður Óli (Óli P.) og Herman. Góðir brøður og góð trý ár eru ímillum teir.

Herman var musikalskur, tey lótu hann spæla á orgul hjá Mariu hjá Alfred Petersen, seinni var hann við í Hornorkestrinum. Vit funnu saman beinanveg. Herman var ein herligur skemtari, eitt sindur øðrvísi enn Óli P. (- men er nakar heilt sum hann?).

Eitt dømi av mongum: Herman fortaldi, at um onkur í práti fekk frænir av, at hann og ein vissur Óli vóru

brøður, so svitaðist tað ikki, at næsti spurningur hekk í luftini: "Og dugir tú eisini at tekn...? Og Herman svaraði - áðrenn spyrjarin var liðugur: "Ja, absolutt, men bara nakað annað - (!)"

Sagt varð frá, at pápin ein dag so fegin fortaldi fyri Óla - nú ið Fanny bar Herman undir hjartanum - " - at nú fert tú, Óli, góði, helst skjótt at fáa ein lítlan spelibeiggja" (pápin var vágbingur). Ja, Óli

helt tað bara vera o key, men legði tó afturat, at hann nokk heldur vildi hava ein hest (!).

Skúlaskapurin var heldur stívirn tá á døgum. Hetta var í eini skiftitíð: frá tí at tampurin hevði gyllini dagar sum hentasta undirvísingaramboð lærarans til hjartkipt smábørn - og tíðina eftir - táið lærararnir helst onga eykaundirvísing finga um aðrar betri partar -.

Og um skúlin var keðiligur

fyri "livandi" børn, ja, so var lötan ótrúliga spennandi: at koma í skúla eftir summarferiuna og síggja bøkurnar, sum Herman hevði arvað frá Óla - við hansara eyðkendu elegantu karikaturtekeningum: av lærarum, næmingum, bygðarfólki, fúkaði brynjuklæddum hetjum í hernað á hestbaki ella stríðsvogni, skip og bátar í logn og í sorli og mangt, mangt annað - nærur á hvørjari blaðsíðu. (Tað hevði verið forkunnugt at átt í dag!)

Sagt sum tað var, so gjørdur vit báðir Herman ikki tey herviligastu álopini á leksiur og skúlaing í millumskúlanum, men skemtaðu vit okkum so mikið meiri niðri á teim "bílígu plássinum" á aftasta bonki. Men klassalærarin, sum helst ikki var befongdur við sama ansi fyri humori, hann vildi tó - merkiligt nokk - fegin vera við í kommersinum. Og tí orðnaði hann okkum - mót-villiga sjálvandi - at "avanserað" fram á fyrsta bonk, og sita beint framman fyri honum, og tað var als ikki líka skemtiligt, kann eg minnst.

Herman hevði góðar gávur og hendur og lærði til handverkara eftir meistara-læruni - ein frágingin læruháttur, sum hevði mangar dygdir. Síðani fór Herman til Horsens at lesa til verkfrøðing. (Og av tilvild kom eg at ganga somu leið - bara í Kjöpinhavn). Herman giftist við Veru Lund úr Jyllandi, hon bleiv tíverri bara 56 ár, og tey finga 3 børn: dótur-nar: Maria og Susanne, sum búgva í Kolding, har ið Herman eisini búði, og sonin David, sum býr í Randers.

Arbeidsliv Hermans sum verkfrøðingur bleiv í Danmark, men tó starvaðist hann eini tvey ár í Havn, ta tíðina táið SMS og Apotekið blivu bygd. Men sum einkjumaður vitjaði hann stóðugt heim aftur á klettarnar.

Tað er merkiligt, sum tú aldri verður "vaksin" yvir fyri teimum, ið tú vart barn ella vaks upp saman við. Og tað er bara gott. Eitt nú krevur samtalan onga innleiðing. Tú nevnið bara ein persón ella hending, og so eru øll við

beinanveg. Báðir klassarnir frá 1945 møttust aftur í somu skúlastovuni tann 30. juli í 2005. Ein frálík 60-ára stevna - vit sungu og prátaðu saman, ein túr út í Grøv o.a. og so døgurði á Viðareiði - har ið vinabond blivu knýtt av nýggjum.

Um hetta leitið var Herman farin undir at skriva afturlitandi hugleiðingar um umhvørvið á Biskupsstøð. Sera undirhaldandi og beinrakið. Og umhvørvið har var sermerkt: fjøran, støðin, bakkahjallurin, og grannarnir: Jákup bóndi, bátasmiður, sum smíðaði eftir at hann hevði fyllt 90 ár, sonur hansara - tann belesti - Hans bóndi og húskallurin og skemtarin Svend Lundmark úr Samalandi (gamal drongur, ella sum tað nú eitur í tíð við kvinnutroti -: "avlopsdrongur") og so fleiri fittir fáligrir menn, ið vóru giftir inn í tað tøttu og á kvennleggi so markantu biskupsstøðfamljuna, so sum Pól hjá Hannemiu og Niels hjá Elsu.

Fanny var úr kendari sjómannaætt úr Vátutoft í Uppsølum, og hon var forrestin systir til tann framúr ættkøna J. Simun Hansen, sum hevur skrivað nógvar hend- inga bókur um fólk og lívið í Norðoyum.

Seinastu ferð, eg fekk eitt prát við Fanny, sat hon á bonkinum undir ovara skjöldri á býráðssalinum í Havn, og tá var hon farin um tey 90. Humørið var í topp, hon skemtaði og fortaldi ein heila hóp um gamlar dagar og hendingar sum vit - og serliga hon - mintust aftur á. Ein sera hugfarslig og góð løta. Tað merktist týðiliga, at Fanny var bæði góð og glað fyri báðar synir sínar Óla og Herman, og tað hevði hon eisini alla orsök til -.

Fari altíð at minnst Herman og hini hjá Hans Davidi, lærara, við virðing og vinsemi.

Arnstein Niclasen

16.12.2012

